Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
P. MENGOZZI
fremsat den 23. december 2015 [1]

Sag C-558/14

Mimoun Khachab
mod
Subdelegación del Gobierno en Álava

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (øverste regionale domstol i Baskerlandet, Spanien))

»Ret til familiesammenføring — tredjelandsstatsborger — direktiv 2003/86/EF — betingelser — artikel 7, stk. 1, litra c) — faste, regelmæssige og tilstrækkelige indtægter — fremadrettet vurdering — vurderingsmetode — sandsynlighed for, at referencepersonen opretholder disse indtægter, efter at ansøgningen om familiesammenføring er indgivet — varigheden af den periode, hvori referencepersonen skal råde over disse indtægter«

1. I den foreliggende sag anmodes Domstolen om at tage stilling til spørgsmålet om, hvilke betingelser medlemsstaterne kan underlægge en tredjelandsstatsborgers families indrejse og ophold i landet. I henhold til artikel 7 i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring [2], som gælder for tredjelandsstatsborgeres familiemedlemmers indrejse og ophold, har medlemsstaterne mulighed for at kræve, at referencepersonen råder over en bolig, en sygeforsikring og faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at referencepersonen kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer, samt at referencepersonen efterkommer integrationsforanstaltninger.

2. Den forelæggende rets spørgsmål til Domstolen vedrører betingelsen om indtægter, nærmere bestemt spørgsmålet om, hvorvidt referencepersonen opfylder denne betingelse, når den pågældende råder over indtægter, der er tilstrækkelige til, at han kan forsørge sin familie på det tidspunkt, hvor han indsender ansøgningen om familiesammenføring til den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder, eller om denne medlemsstat kan kræve, at han råder over sådanne indtægter efter dette tidspunkt, for at sikre, at han fortsat kan forsørge sin familie, også efter at den er rejst ind i landet.

1 — Originalsprog: fransk.
2 — EUT L 251, s. 12.

3. Selv om Domstolen allerede har udtalt sig om de integrationsforanstaltninger, som den pågældende medlemsstat kan kræve, at referencepersonen efterkommer [3], og om betingelsen om tilstrækkelige indtægter, således at referencepersonen ikke modtager social bistand fra denne medlemsstat [4], er den derimod aldrig blevet spurgt om, hvorvidt det kan kræves af referencepersonen, at denne godtgør, at han efter al sandsynlighed vil opretholde de indtægter, han råder over, efter indgivelsen af ansøgning om familiesammenføring, og i givet fald, hvor længe. Den foreliggende sag giver således Domstolen lejlighed til at undersøge dette spørgsmål.

I – Retsforskrifter

A – *EU-retten*

4. I henhold til artikel 1 i direktiv 2003/86 har dette direktiv til formål »at fastsætte betingelserne for udøvelsen af retten til familiesammenføring for tredjelandsstatsborgere, der har lovligt ophold på medlemsstaternes område«.

5. I henhold til dets artikel 3, stk. 1, finder dette direktiv anvendelse, »hvis referencepersonen er i besiddelse af en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på mindst et år, der er udstedt af en medlemsstat, og som har velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse, hvis den pågældendes familiemedlemmer er tredjelandsstatsborgere, uanset deres retsstilling«.

6. Artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/86 bestemmer:

»Hvis betingelserne i kapitel IV og artikel 16 er opfyldt, tillader medlemsstaterne i henhold til dette direktiv indrejse og ophold for følgende familiemedlemmer:

a) referencepersonens ægtefælle [...]«.

7. Kapitel IV i direktiv 2003/86 indeholder artikel 7, hvis stk. 1 bestemmer følgende:

»Ved indgivelsen af ansøgning om familiesammenføring kan medlemsstaten kræve, at ansøgeren godtgør, at referencepersonen råder over:

a) en bolig, der betragtes som normal standard for en familie af tilsvarende størrelse i samme område, og som opfylder de generelle sikkerheds- og sundhedsstandarder i den pågældende medlemsstat

b) en sygeforsikring for referencepersonen selv og dennes familiemedlemmer, som dækker alle de risici i den pågældende medlemsstat, som dens egne statsborgere normalt er forsikret mod

c) faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at referencepersonen kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer uden social bistand fra den pågældende medlemsstat. Medlemsstaterne vurderer disse indtægter på grundlag af deres art og regelmæssighed og kan tage hensyn til niveauet for nationale mindstelønninger og -pensioner samt antallet af familiemedlemmer.«

3 — Jf. mit forslag til afgørelse Dogan (C-138/13, EU:C:2014:287, punkt 44-61) og dom K og A (C-153/14, EU:C:2015:453). Nærmere bestemt udtalte Domstolen sig om integrationsforanstaltningerne i forbindelse med Rådets direktiv 2003/109/EF af 25.11.2003 om tredjelandsstatsborgeres status som fastboende udlænding (EUT L 16, s. 44). Jf. dom P og S (C-579/13, EU:C:2015:369).

4 — Domme Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117) og O m.fl. (C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 70-81). Domstolen har sig desuden udtalt sig om betingelsen om, at referencepersonen skal råde over tilstrækkelige indtægter, når den pågældende ikke, som i den foreliggende sag, er tredjelandsstatsborger, men unionsborger, hvis situation er underlagt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29.4.2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158): Jf. bl.a. domme Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, præmis 61) og Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358, præmis 63).

8. Artikel 16, stk. 1, i direktiv 2003/86 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan give afslag på en ansøgning om tilladelse til indrejse og ophold med henblik på familiesammenføring eller, hvor dette er relevant, inddrage eller afslå at forny et familiemedlems opholdstilladelse i følgende tilfælde:

a) hvis de betingelser, der er fastsat i dette direktiv, ikke eller ikke længere er opfyldt.

Såfremt referencepersonen, når opholdstilladelsen skal fornyes, ikke længere råder over tilstrækkelige indtægter, men er afhængig af social bistand fra medlemsstaten, jf. artikel 7, stk. 1, litra c), tager medlemsstaten hensyn til familiemedlemmernes bidrag til husstandsindkomsten

[…]«

9. Artikel 17 i direktiv 2003/86 bestemmer: »Hvis der gives afslag på opholdstilladelse, eller opholdstilladelsen inddrages eller ikke fornyes, eller hvis der træffes afgørelse om udsendelse af referencepersonen eller dennes familiemedlemmer, tager medlemsstaterne behørigt hensyn til arten og holdbarheden af vedkommendes familiemæssige tilknytning og til, hvor længe vedkommende har opholdt sig i medlemsstaten, samt til, om der er familiemæssig, kulturel eller social tilknytning til hjemlandet.«

B – *Spansk ret*

10. Artikel 16, stk. 2, i lov nr. 4/2000 af 11. januar 2000 om udlændinges rettigheder i Spanien og deres integration i samfundet (Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social)[5] (herefter »lov nr. 4/2000«) bestemmer, at »[u]dlændinge, som opholder sig i Spanien, har ret til familiesammenføring med de familiemedlemmer, der er nævnt i artikel 17«. Samme lovs artikel 17, stk. 1, litra a), bestemmer, at de nævnte udlændinge navnlig har ret til familiesammenføring med »den herboende persons ægtefælle, såfremt der ikke foreligger separation, hverken faktisk eller ved en judiciel afgørelse, og såfremt ægteskabet ikke er blevet indgået under omgåelse af loven«.

11. Artikel 18, stk. 2, i lov nr. 4/2000, der vedrører »betingelser for familiesammenføring«, bestemmer: »I overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i lovgivningen, skal referencepersonen godtgøre, at denne råder over en passende bolig og tilstrækkelige økonomiske midler til at forsørge sig selv og sin familie efter familiesammenføringen. I vurderingen af indtægter med henblik på familiesammenføring medregnes ikke indtægter hidrørende fra social bistand, hvorimod der tages højde for andre indtægter hidrørende fra ægtefællen, som opholder sig i Spanien og lever sammen med referencepersonen […]«

12. Artikel 54, stk. 1, i kongeligt dekret nr. 557/2001 af 20. april 2011 om godkendelse af gennemførelsesbekendtgørelsen til lov nr. 4/2000 om udlændinges rettigheder i Spanien og deres integration i samfundet, som ændret ved lov nr. 2/2009 af 20. april 2011 (El Real Decreto 557/2011, de 20 de abril, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009)[6] (herefter »kongeligt dekret nr. 557/2011«) bestemmer:

»En udlænding, der ansøger om opholdstilladelse til sine familiemedlemmer med henblik på familiesammenføring, skal på tidspunktet for ansøgningen herom vedlægge dokumentation for, at denne råder over tilstrækkelige økonomiske midler til at forsørge sin familie, herunder sundhedsydelser, såfremt denne ikke er dækket af den sociale sikring. Beløbet, der fastlægges i det

5 — BOE nr. 10 af 12.1.2000.

6 — BOE nr. 103 af 30.4.2011.

følgende, er et minimumskrav ved tidspunktet for ansøgningen og skal være i euro eller et tilsvarende beløb i udenlandsk valuta. Der skal tages højde for det antal af personer, som ansøgningen om familiesammenføring vedrører, samt til det antal familiemedlemmer, der allerede bor sammen med denne i Spanien, og som denne har forsørgerpligt over for:

a) ved familieenheder, der omfatter to medlemmer, dvs. referencepersonen og den familiesammenførte person, når denne ankommer til Spanien, kræves der en indtægt, der udgør 150% af [Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples (herefter »IPREM«)] om måneden [...]«

13. IPREM er et indeks, der i Spanien navnlig anvendes som reference ved tildeling af bistandsydelser, stipendier, tilskud og arbejdsløshedsunderstøttelse. Det blev indført i 2004, hvor det erstattede mindstelønnen som reference for tildeling af disse ydelser.

14. Artikel 54, stk. 2, første afsnit, i kongeligt dekret nr. 557/2011 bestemmer følgende: »Der gives ikke tilladelse, hvis det tydeligt kan fastslås, at der ikke er udsigt til opretholdelse af de økonomiske midler i året efter tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen. Her vurderes udsigterne til opretholdelse af en indkomstkilde i det nævnte år under hensyntagen til udviklingen i referencepersonens midler i de seneste seks måneder forud for tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen.«

II – De faktiske omstændigheder, hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

15. Mimoun Khachab har tilladelse til længerevarende ophold i Spanien. Han har været gift med Ilham Aghadar siden 2009.

16. Den 20. februar 2012 indgav Mimoun Khachab en ansøgning til Subdelegación del Gobierno en Álava (regeringens delegerede i Álava) om midlertidig opholdstilladelse til sin ægtefælle med henblik på familiesammenføring.

17. Subdelegación del Gobierno en Álava afviste denne ansøgning ved afgørelse af 26. marts 2012 med den begrundelse, at Mimoun Khachab ikke havde »godtgjort, at han råde[de] over økonomiske midler, der [var] tilstrækkelige til, at han [kunne] forsørge sin familie efter familiesammenføringen«.

18. Mimoun Khachab indgav en administrativ klage over denne afgørelse. Denne klage blev afvist ved afgørelse af 25. maj 2012 fra Subdelegación del Gobierno. I afvisningen blev det anført, at den ansættelseskontrakt med virksomheden Construcciones y distribuciones constru-label SL, som Mimoun Khachab havde fremvist, var ophørt den 1. marts 2012, at Mimoun Khachab kun havde arbejdet for denne virksomhed i 15 dage i 2012 og 48 dage i 2011, og at han på tidspunktet for den afgørelse, der er genstand for klagen, ikke udøvede nogen beskæftigelsesmæssig aktivitet. På baggrund heraf blev det konkluderet, at han ikke rådede over tilstrækkelige økonomiske midler til at forsørge sin familie efter familiesammenføringen. Desuden blev det fremhævet, at der ikke var udsigter til, at han ville opretholde sådanne midler i året efter indgivelsen af ansøgningen.

19. Ved dom af 29. januar 2013 stadfæstede Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteiz (forvaltningsdomstolen i Vitoria-Gasteiz, første afdeling) afgørelsen af 25. maj 2012 fra Subdelegación del Gobierno en Álava. Det fremgik af dommen, at Mimoun Khachab i de seks måneder forud for indgivelsen af ansøgningen kun havde arbejdet 63 dage for virksomheden Construcciones y distribuciones constru-label SL, og at hans løn for dette arbejde udgjorde 929 EUR. Det blev desuden fremhævet, at de ansættelseskontrakter, som Mimoun Khachab havde fremlagt vedrørende tiden før sin ansættelse i denne virksomhed, var tidsbegrænsede. På baggrund heraf blev det konstateret, at der ikke var udsigt til, at Mimoun Khachab ville opretholde midler, der var tilstrækkelige til, at han kunne forsørge sin familie i året efter indgivelsen af ansøgningen.

20. Mimoun Khachab iværksatte den 29. januar 2013 appel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret. Han har bl.a. foreholdt Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteiz ikke at have taget hensyn til en ny omstændighed, nemlig at han siden den 26. november 2012 har været beskæftiget med plukning af citrusfrugter, og at han dermed råder over indtægter, der er tilstrækkelige til, at han kan forsørge familien. Abogado del Estado har nedlagt påstand om afvisning af sagen og har hævdet, at der ikke kan tages hensyn til de nye omstændigheder, og at det fremgår af sagsakterne, at sagsøgeren ikke har udsigt til opretholdelse af tilstrækkelige midler i året efter indgivelsen af ansøgningen.

21. Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (øverste regionale domstol i Baskerlandet) besluttede derfor at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 7, stk. 1, litra c), i Rådets direktiv 2003/86[…] om ret til familiesammenføring fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, som giver mulighed for at nægte familiesammenføring, hvis referencepersonen ikke råder over faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at denne kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer, på baggrund af de nationale myndigheders fremadrettede vurdering af udsigterne til opretholdelse af de økonomiske midler i året efter datoen for ansøgningen med udgangspunkt i udviklingen i referencepersonens midler i de seneste seks måneder forud for dette tidspunkt?«

22. Den spanske, tyske, franske, ungarske og nederlandske regering samt Europa-Kommissionen har indgivet skriftlige bemærkninger vedrørende dette spørgsmål.

III – Bedømmelse

23. Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt Domstolens svar på, hvorvidt artikel 7, stk. 1, indledningen og litra c), i direktiv 2003/86, hvorefter den pågældende medlemsstat kan kræve, at referencepersonen råder over »faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at referencepersonen kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer«, tillader denne stats kompetente myndigheder at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens økonomiske midler og således ikke kun tage hensyn til de midler, som denne råder over på tidspunktet for indgivelsen og/eller behandlingen af ansøgningen om familiesammenføring, men også de midler, den pågældende vil råde over i året efter indgivelsen af ansøgningen, idet sandsynligheden for, at referencepersonen opretholder de midler, han råder over, i et år, vurderes på grundlag af de midler, han har rådet over i de seneste seks måneder forud for indgivelsen af ansøgningen.

24. Jeg bemærker, at det præjudicielle spørgsmål ikke vedrører indtægternes »tilstrækkelighed«, dvs. selve beløbet set i forhold til navnlig nationale mindstelønninger og -pensioner, men hvorvidt disse indtægter er »regelmæssige« og »faste«, da det skal afgøres, om den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder kan kræve, at referencepersonen ikke kun har rådet over tilstrækkelige indtægter i fortiden, men også vil gøre det i fremtiden, idet periodens længde og indtægternes hyppighed skal fastsættes nærmere.

25. I mit forslag til afgørelse vil jeg derfor ikke behandle spørgsmålet om, hvorvidt de spanske myndigheder kan kræve, at referencepersonen har en mindsteløn på 150% af IPREM[7], uden derved at tilsidesætte artikel 7, stk. 1, indledningen og litra c), i direktiv 2003/86. Jeg skal dog præcisere, at Domstolen i Chakroun-dommen fastslog, at »medlemsstaterne kan angive et vist beløb som

7 — Jf. punkt 12 og 13 i dette forslag til afgørelse.

referencebeløb, men ikke således, at de kan kræve en indtægtsgrænse, under hvilken der gives afslag på enhver ansøgning om familiesammenføring, og det uafhængigt af en individuel undersøgelse af hver ansøgers situation« [8], og at en sådan fortolkning støttes af artikel 17 i direktiv 2003/86 [9], der kræver en vurdering af hvert enkelt tilfælde.

26. Efter min opfattelse indeholder det spørgsmål, som er forelagt Domstolen, nærmere bestemt to aspekter. For det første har den forelæggende ret anmodet Domstolen om at udtale sig om, hvorvidt den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder har mulighed for at tage hensyn til referencepersonens fremtidige midler, dvs. om selve princippet om en fremadrettet vurdering af betingelsen om indtægter i artikel 7, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86. For det andet har den forelæggende ret anmodet Domstolen om at udtale sig om de elementer, der skal tages hensyn til i forbindelse med en sådan vurdering, dvs. i hvor lang en periode referencepersonen skal råde over tilstrækkelige indtægter (ifølge spansk lov et år efter tidspunktet for ansøgningen om familiesammenføring), og sandsynligheden for, at disse indtægter fortsat er til rådighed i denne periode (ifølge spansk lov vurderes sandsynligheden for, at referencepersonen opretholder disse indtægter efter tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen, med udgangspunkt i udviklingen i disse indtægter i de seneste seks måneder forud for denne ansøgning).

27. I det følgende skal jeg derfor for det første undersøge, om artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86 tillader en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter. Jeg skal allerede på nuværende tidspunkt bemærke, at der efter min opfattelse ikke er nogen tvivl om, at dette direktiv tillader medlemsstaterne at foretage en sådan vurdering. For det andet skal jeg undersøge den metode, som den konkrete medlemsstats kompetente myndigheder anvender til at vurdere, om det er sandsynligt, at referencepersonen opretholder de indtægter, som den pågældende råder over, og hvor længe. Jeg gør i denne henseende opmærksom på, at medlemsstaterne ganske vist har frihed til at fastsætte metoden til at vurdere referencepersonens indtægter, eftersom direktiv 2003/86 ikke indeholder bestemmelser herom, men de kan dog kun udøve denne mulighed under iagttagelse af dette direktivs formål, nemlig at fremme familiesammenføring. På baggrund af dette formål skal jeg undersøge den vurderingsmetode, som er fastsat i spansk lovgivning, og som der er gjort rede for i punkt 26.

A – *Om den pågældende medlemsstats kompetente myndigheders mulighed for at foretage en fremadrettet vurdering af de i artikel 7, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86 omhandlede indtægter*

28. Artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86 fastsætter, at den pågældende medlemsstat »kan kræve, at ansøgeren godtgør, at referencepersonen råder over« bl.a. »faste og regelmæssige indtægter, der er tilstrækkelige til, at referencepersonen kan forsørge sig selv og sine familiemedlemmer uden social bistand fra den pågældende medlemsstat«. Imidlertid definerer denne artikel ikke »faste« og »regelmæssige« indtægter. Ganske vist præciserer den, at medlemsstaterne »vurderer disse indtægter på grundlag af deres art og regelmæssighed« [10], men denne ordlyd er så vag, at den ikke er til nogen særlig hjælp, når det skal bestemmes, om de pågældende indtægter er »faste« og »regelmæssige«. Derimod indeholder denne artikel ikke kun en – i det mindste negativ – definition af »tilstrækkelige« indtægter (nemlig indtægter på et niveau, hvor referencepersonen og dennes familie kan leve uden social bistand), men giver også nogle anvisninger med hensyn til vurderingsmetoden. Artikel 7, stk. 1, litra c), sidste punktum, præciserer således, at medlemsstaterne ved vurderingen af disse indtægter kan »tage hensyn til niveauet for nationale mindstelønninger og -pensioner samt antallet af familiemedlemmer«.

8 — C-578/08, EU:C:2010:117, præmis 48.

9 — Jf. punkt 9 i dette forslag til afgørelse.

10 — Jeg gør i denne henseende opmærksom på, at det ændrede forslag til Rådets direktiv om familiesammenføring, som Kommissionen forelagde den 2.5.2002 (KOM(2002) 225 endelig udg.), indeholdt en klar sondring mellem »stabile« og »regelmæssige« indtægter, som ikke blev gentaget i den endelige affattelse af artikel 7, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86. I dette forslag var det således anført, at »opfyldelsen af kriteriet om faste indtægter vurderes på grundlag af indtægternes art og regelmæssighed«.

29. Med andre ord præciseres det ikke i denne artikels stk. 1, hvorvidt der må foretages en fremadrettet vurdering af, om indtægterne er faste og regelmæssige. Jeg mener nemlig ikke, at det bør tillægges nogen særlig betydning, at denne artikel anvender præsens indikativ (»medlemsstaten [kan] kræve, [...] at referencepersonen *råder over*«)[11]. Det kan ikke udledes af anvendelsen af præsens i stedet for futurum (»medlemsstaten [kan] kræve, [...] at referencepersonen *vil råde over*«), at en sådan fremadrettet vurdering er udelukket[12]. Denne artikel kan heller ikke fortolkes således, at det er »ved indgivelsen af ansøgning«, at referencepersonen skal råde over tilstrækkelige indtægter. Det tidsbestemmende adverbialled henviser efter min opfattelse ikke til besiddelsen af disse indtægter, men til den pågældende medlemsstats mulighed for at kræve godtgørelse heraf: Det er »ved indgivelsen af ansøgning«, at »medlemsstaten kan kræve«, at ansøgeren godtgør, at referencepersonen råder over tilstrækkelige indtægter[13].

30. Mens artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86 ikke præciserer, om spørgsmålet om faste og regelmæssige indtægter kan gøres til genstand for en fremadrettet vurdering, mener jeg dog, at artikel 16 besvarer dette spørgsmål.

31. Artikel 16, stk. 1, indledningen og litra a), i direktiv 2003/86 bestemmer nemlig, at »medlemsstaterne kan give afslag på en ansøgning om tilladelse til indrejse og ophold med henblik på familiesammenføring eller, hvor dette er relevant, *inddrage eller afslå at forny et familiemedlems opholdstilladelse*«, bl.a. »hvis de betingelser, der er fastsat i dette direktiv, ikke eller *ikke længere* er opfyldt«[14]. Hvis en af betingelserne for at opnå familiesammenføring i henhold til direktiv 2003/86 »ikke længere er opfyldt«, efter at familiemedlemmerne har fået indrejse- og opholdstilladelse, har de kompetente myndigheder i den pågældende medlemsstat med andre ord mulighed for at inddrage familiemedlemmernes opholdstilladelse. Det forhold, at referencepersonen skal råde over indtægter, der er tilstrækkelige til, at den pågældende kan forsørge sig selv og sin familie uden social bistand fra den pågældende medlemsstat, er én af de »betingelser«, som direktiv 2003/86 udtrykkeligt opstiller for tilladelse til familiesammenføring. Artikel 7, stk. 1, litra c), indgår nemlig i dette direktivs kapitel IV, som har overskriften »Betingelser for udøvelse af retten til familiesammenføring«[15]. Det fremgår følgelig af artikel 16, stk. 1, i nævnte direktiv, at de pågældende medlemsstater har *mulighed* for at kræve, at referencepersonen råder over indtægter, der er tilstrækkelige til, at den pågældende kan forsørge sin familie *under hele dennes ophold* i den pågældende medlemsstat, dvs. indtil familiemedlemmerne har opnået en opholdstilladelse, der er uafhængig af referencepersonens. Så er de nemlig ikke længere omfattet af direktiv 2003/86 om retten til familiesammenføring.

32. En undersøgelse af forarbejderne til artikel 7 og 16 i direktiv 2003/86 bekræfter min konklusion i punkt 31 ovenfor. De viser nemlig, at denne artikel 16, som den var formuleret i Kommissionens oprindelige forslag til direktiv anførte for det første forfalskning af dokumenter eller svig og for det andet proformaægteskab og -adoption som de eneste grunde til at inddrage eller nægte at forny familiemedlemmers opholdstilladelse[16]. I sin oprindelige affattelse fastsatte nævnte artikel 16 således ikke, at familiemedlemmers opholdstilladelser kunne inddrages, hvis referencepersonen ikke længere

11 — Min fremhævelse.

12 — Hvad dette angår gør jeg opmærksom på, at det efter min mening heller ikke kan udledes af anvendelsen af præsens indikativ i artikel 7, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86, at en referenceperson, som fremviser en undertegnet tidsubegrænset eller tidsbegrænset beskæftigelseskontrakt, *som imidlertid endnu ikke er trådt i kraft*, automatisk skal anses for ikke at opfylde betingelsen om indtægter. Det er nødvendigt at undersøge den pågældendes personlige situation. Jf. punkt 25 og 39 i dette forslag til afgørelse samt mit forslag til afgørelse Alokpa og Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:197, punkt 23-30) vedrørende direktiv 2004/38.

13 — Naturligvis med forbehold af nationale procesregler, som tillader, at dette godtgøres i løbet af proceduren. Jf. i denne retning mit forslag til afgørelse Alokpa og Moudoulou (C-86/12, EU:C:2013:197, punkt 31 og 32).

14 — Min fremhævelse.

15 — Jeg gør i denne henseende opmærksom på, at artikel 16, stk. 1, litra a), andet afsnit, i direktiv 2003/86 udtrykkeligt henviser til de indtægter, der er omhandlet i direktivets artikel 7, stk. 1, litra c). Den bestemmer nemlig følgende: »Såfremt referencepersonen, når opholdstilladelsen skal fornyes, ikke længere råder over tilstrækkelige indtægter, men er afhængig af social bistand fra medlemsstaten, jf. artikel 7, stk. 1, litra c), tager medlemsstaten hensyn til familiemedlemmernes bidrag til husstandsindkomsten.«

16 — Jf. artikel 14, stk. 1, i forslag til Rådets direktiv om ret til familiesammenføring, forelagt af Kommissionen den 1.12.1999, KOM(1999) 638 endelig udg.

rådede over tilstrækkelige indtægter til at forsørge dem. Efter at flere medlemsstaters delegationer havde stillet forslag om at indføre en minimumsperiode i artikel 7, stk. 1, i hvilken referencepersonen bl.a. skulle opfylde betingelsen om tilstrækkelige indtægter [17], og det havde vist sig umuligt at opnå konsensus blandt delegationerne om en sådan periodes varighed [18], blev nævnte artikel 16 ændret, således at medlemsstaterne fik mulighed for at inddrage familiemedlemmers opholdstilladelse, hvis referencepersonen ikke længere opfyldte betingelsen i artikel 7, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/86. Grunden til, at artikel 16, stk. 1, i dette direktiv giver medlemsstaterne mulighed for at inddrage referencepersonens familiemedlemmers opholdstilladelse, hvis den pågældende ikke længere opfylder denne betingelse, efter at der er givet tilladelse til familiesammenføring, er således, at medlemsstaterne kan kræve, at referencepersonen råder over tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie efter dennes indrejse i landet.

33. En anden bestemmelse i direktiv 2003/86 taler for, at medlemsstaterne kan tillade deres kompetente myndigheder at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter. Direktivets artikel 3, stk. 1, bestemmer, at direktivet »finder anvendelse, hvis referencepersonen er i besiddelse af en opholdstilladelse med en gyldighedsperiode på mindst et år, der er udstedt af en medlemsstat, og *som har velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse*, hvis den pågældendes familiemedlemmer er tredjelandsstatsborgere, uanset deres retsstilling« [19]. Denne artikel præciserer ikke, hvad »velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse« består i. Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om retningslinjer for anvendelsen af direktiv 2003/86 af 3. april 2014 [20] (herefter »Kommissionens meddelelse«) anfører derimod, at en referenceperson, hvis opholdstilladelse er »udstedt for en begrænset gyldighedsperiode til et bestemt formål, og som ikke kan fornyes«, ikke har sådanne forventninger [21]. Da artikel 3, stk. 1, i direktiv 2003/86 anerkender, at den pågældende medlemsstats kompetente myndigheder har mulighed for at foretage en fremadrettet vurdering af opnåelsen af varig opholdstilladelse, ville det være inkonsekvent, hvis de ikke havde mulighed for at foretage en sådan vurdering med hensyn til de indtægter, som referencepersonen vil råde over efter tilladelsen til familiesammenføring.

17 — Der var således flere delegationer, som var i tvivl om, »hvorvidt det kun skal kontrolleres, at referencepersonen opfylder de i denne bestemmelse omhandlede betingelser på datoen for ansøgningen, eller om det også skal kontrolleres, at den pågældende opfylder dem senere«. De var navnlig i tvivl om, hvordan en ansøgning om familiesammenføring skulle behandles, når referencepersonen opfylder betingelsen om indtægter ved indgivelsen af ansøgningen, men derefter ikke længere opfylder dem, f.eks. fordi den pågældende mister sit arbejde. Jf. i denne retning Rådets dok. nr. 11524/00 af 4.1.2011, som findes på webstedet for det offentlige register over Rådets dokumenter (fodnoten til direktivforslagets artikel 9, nu artikel 7 i direktivets endelige udgave, gengiver den tyske og østrigske delegations forslag til, på hvilket tidspunkt det skal vurderes, om referencepersonen opfylder betingelsen om indtægter).

18 — På baggrund af de i den foregående fodnote omhandlede spørgsmål fra flere nationale delegationer foreslog formandskabet for Rådet at tilføje følgende afsnit til direktivforslagets artikel 9, stk. 1: »Den pågældende medlemsstat kan kræve, at referencepersonen opfylder betingelserne i stk. 1 i en periode på højst to år efter familiemedlemmernes indrejse [...]« (Rådets dok. nr. 7145/01 af 23.3.2001). Flere delegationer (den tyske, græske, nederlandske og østrigske), tilkendegav imidlertid, at de ønskede en længere periode, på mellem tre og fem år (Rådets dokument nr. 7144/01 af 23.3.2001, Rådets dokument nr. 7612/01 af 11.4.2001 og Rådets dokument nr. 9019/01 af 21.5.2001). Visse delegationer (den tyske, græske og østrigske) foreslog at fastsætte den periode, i hvilken referencepersonen skal råde over tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie, så den var af samme varighed som den periode, hvor familiemedlemmer skal have haft bopæl for at kunne opnå en selvstændig opholdstilladelse, der er uafhængig af referencepersonens, dvs. fire år på det tidspunkt, hvor dette forslag blev udformet (fem år i den endelige udgave af direktiv 2003/86; jf. dettes artikel 15, stk. 1) (Rådets dok. nr. 7144/01 af 23.3.2001, Rådets dok. nr. 8491/01 af 10.5.2001, Rådets dok. nr. 9019/01 af 21.5.2001). Andre delegationer (den belgiske, spanske og franske) ønskede derimod, at den periode, hvori referencepersonen skal råde over tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie, blev nedsat til et år (Rådets dok. nr. 7144/01 af 23.3.2001, Rådets dok. nr. 7612/01 af 11.4.2001, Rådets dok. nr. 8491/01 af 10.5.2001, Rådets dok. nr. 9019/01 af 21.5.2001 og Rådets dok. nr. 11330/01 af 2.8.2001). Efter at have konstateret den manglende konsensus mellem medlemsstaternes delegationer forslog formandskabet for Rådet at indføre forskellige maksimumsperioder for ægtefælle og mindreårigt barn (et år), slægtning i lige opadgående linje og myndigt barn (to år) og ugift partner (tre år, senere to). Dette forslag blev dog ikke vedtaget (Rådets dok. nr. 10922/01 af 20.7.2001 og Rådets dok. nr. 11542/01 af 11.9.2001).

19 — Min fremhævelse.

20 — KOM(2014) 210 endelig udg.

21 — Kommissionens meddelelse, punkt 2.1. Kommissionen præciserer i denne henseende, at »eftersom opholdstilladelser varierer meget fra den ene medlemsstat til den anden hvad angår type og formål, tilkommer det [...] den enkelte medlemsstat at afgøre, hvilke typer opholdstilladelser de anser for at opfylde betingelsen om »velbegrundede forventninger« (Kommissionens meddelelse, punkt 2.1). Jeg præciserer, at betingelsen om »velbegrundede forventninger om at opnå varig opholdstilladelse« efter min opfattelse kan fortolkes som en henvisning til erhvervelsen af status som fastboende i henhold til direktiv 2003/109. Artikel 8, stk. 1, i dette direktiv bestemmer nemlig, at »status som fastboende udlænding er *permanent*, jf. dog artikel 9« (min fremhævelse). Jf. *EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives*, K. Hailbronner (red.), Hart, Nomos, 2010 (jf. kapitel III, kommentar til artikel 3, punkt 5 og 6); og D. Schaffrin, »Which standard for family reunification of third-country nationals in the European Union?«, i *Immigration and Asylum Law of the EU: current debates*, dir. J.-Y. Carlier, Bruylant, Bruxelles, 2005, s. 90 f. (jf. s. 102).

34. Jeg gør opmærksom på, at dette i øvrigt også er Kommissionens fortolkning af artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86. Kommissionens meddelelse præciserer nemlig, at »vurderingen af, om indtægterne er faste og regelmæssige, skal tage udgangspunkt i en prognose med hensyn til, om indtægterne med rimelighed kan være til rådighed i en overskuelig fremtid, således at ansøgeren ikke får brug for social bistand« [22].

35. I den foreliggende sag kræver artikel 54, stk. 2, første afsnit, i kongeligt dekret nr. 557/2011, at de kompetente myndigheder foretager en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter, idet den bestemmer, at de vurderer »udsigterne til opretholdelse af en indkomstkilde i det nævnte år« efter datoen for ansøgningen om familiesammenføring. Som det fremgår af det ovenstående, giver direktiv 2003/86 således mulighed for en sådan vurdering.

36. Den forelæggende rets spørgsmål bør derfor besvares med, at artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/86, sammenholdt med dette direktivs artikel 16, stk. 1, litra a), og artikel 3, stk. 1, ikke er til hinder for, at medlemsstaterne giver deres kompetente myndigheder mulighed for at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter, hvor der ikke kun tages hensyn til de indtægter, som referencepersonen råder over ved indgivelsen af ansøgningen om familiesammenføring, men ligeledes de indtægter, som vedkommende vil råde over efter indgivelsen af denne ansøgning.

B – *Om medlemsstaternes kompetente myndigheders vurdering af sandsynligheden for, at referencepersonen opretholder de indtægter, som den pågældende råder over, efter tidspunktet for ansøgningen om familiesammenføring*

37. Selv om det af direktiv 2003/86 tydeligt fremgår, at medlemsstaterne har mulighed for at tillade deres kompetente myndigheder at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter, anfører dette direktiv ikke nærmere, hvilken metode der skal følges til at vurdere, om referencepersonen vil opretholde de indtægter, han råder over, ligesom det heller ikke anfører, hvor længe han skal opretholde dem, for at de anses for at være »faste« og »regelmæssige« som omhandlet i direktivets artikel 7, stk. 1, litra c) [23]. Det tilkommer derfor medlemsstaterne at fastsætte denne vurderingsmetode samt at fastsætte, i hvor lang tid referencepersonen skal opretholde de indtægter, som den pågældende råder over, når der gives tilladelse til familiesammenføring [24].

38. Domstolen har imidlertid fastslået, at »da tilladelse til familiesammenføring er hovedreglen, skal den mulighed, som er fastsat i direktivets artikel 7, stk. 1, indledningen og litra c), fortolkes strengt«, og at »medlemsstaternes manøvrerum [...] ikke [må] anvendes på en måde, der ville være i strid med direktivets formål, som er at fremme familiesammenføring« [25]. Hvad dette angår skal jeg bemærke, at når tilladelse til familiesammenføring er »hovedreglen«, skyldes det, at det er en ret. Domstolen har

22 — Jf. punkt 4.4, andet afsnit, i Kommissionens meddelelse.

23 — Jf. punkt 28 i dette forslag til afgørelse.

24 — Jeg gør opmærksom på ordlyden af artikel 16, stk. 1, indledningen og litra a), i direktiv 2003/86, nævnt i punkt 31 i dette forslag til afgørelse, hvorefter medlemsstaterne »kan« inddrage et familiemedlems opholdstilladelse, hvis referencepersonen ikke længere råder over tilstrækkelige indtægter til at forsørge denne. Der er tale om en mulighed, som medlemsstaterne har, ikke en pligt. Direktiv 2003/86 kan følgelig ikke fortolkes således, at medlemsstaterne skal kræve, at referencepersonen godtgør, at den pågældende råder over tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie *under hele dennes ophold* i værtsmedlemsstaten, dvs. indtil familiemedlemmerne opfylder betingelsen om bopæl i fem år, hvorefter de kan søge om selvstændig opholdstilladelse. Der er intet til hinder for, at medlemsstaterne i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om familiesammenføring kræver, at referencepersonen blot godtgør, at den pågældende råder over tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie i f.eks. to år efter indgivelsen af ansøgning. Forarbejderne til direktiv 2003/86, nævnt ovenfor i fodnote 18 i dette forslag til afgørelse, peger også i denne retning.

25 — Domme Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, præmis 43) og O m.fl. (C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 74) og mit forslag til afgørelse Noorzia (C-338/13 (EU:C:2014:288, punkt 44). Jf. desuden, vedrørende artikel 7, stk. 2, i direktiv 2003/86, dom K og A (C-153/14, EU:C:2015:453, præmis 50) og, vedrørende direktiv 2003/109, dom Kamberaj (C-571/10, EU:C:2012:233, præmis 86).

nemlig fastslået, at artikel 4, stk. 1, i direktiv 2003/86, hvorefter medlemsstaterne »tillader« indrejse og ophold for visse familiemedlemmer, »pålægger medlemsstaterne positive forpligtelser, hvortil svarer klart definerede *subjektive rettigheder*, eftersom bestemmelsen pålægger dem under de i direktivet fastsatte omstændigheder at tillade familiesammenføring, uden at de kan udøve deres skøn« [26].

39. Endvidere fremgår det af retspraksis, at den mulighed, som artikel 7, stk. 1, indledningen og litra c), i direktiv 2003/86 giver medlemsstaterne for at kræve, at referencepersonen råder over faste, regelmæssige og tilstrækkelige indtægter, skal fortolkes i lyset af retten til respekt for familielivet [27]. Desuden skal en sådan mulighed udøves under iagttagelse af proportionalitetsprincippet [28]. Endelig skal der tages højde for artikel 17 i direktiv 2003/86, som kræver en individuel undersøgelse af hver ansøgers situation [29].

40. Da medlemsstaternes mulighed for at kræve, at det godtgøres, at referencepersonen råder over faste, regelmæssige og tilstrækkelige indtægter, skal fortolkes strengt, giver det sig selv, at medlemsstaternes heraf følgende mulighed for at bestemme, at de kompetente myndigheder foretager en fremadrettet vurdering af disse indtægter, også skal fortolkes strengt. Den skal ligeledes udøves under iagttagelse af proportionalitetsprincippet og artikel 17 i direktiv 2003/86.

41. I forbindelse med den foreliggende sag bestemmer artikel 54, stk. 2, første afsnit, i kongeligt dekret nr. 557/2011 som nævnt, at referencepersonen skal opretholde tilstrækkelige indtægter til at forsørge sin familie i året efter datoen for ansøgningen om familiesammenføring, og at sandsynligheden for, at den pågældende opretholder disse indtægter i denne periode, vurderes på grundlag af udviklingen i dennes indtægter i de seneste seks måneder forud for datoen for ansøgningen.

42. For så vidt angår den periode på et år, hvori referencepersonen i henhold til spansk lovgivning skal opretholde tilstrækkelige indtægter, finder jeg den ikke uforholdsmæssig langvarig. I denne henseende gør jeg opmærksom på, at visse af delegationerne i forbindelse med forarbejderne til direktiv 2003/86 havde foreslået meget længere perioder, på mellem to og fem år. Jeg gør endvidere opmærksom på, at visse medlemsstater havde foreslået, at den periode, hvori referencepersonen skal opfylde betingelsen om indtægter i artikel 7, stk. 1, indledningen og litra c), i direktiv 2003/86 blev fastsat, så den svarer til den periode, hvori familiemedlemmerne skal have haft bopæl for at opnå en selvstændig opholdstilladelse, der ikke afhænger af referencepersonens, dvs. højst fem år i henhold til dette direktivs artikel 15, stk. 1 [30].

43. Hvad angår den metode, der skal anvendes til at vurdere, om referencepersonen vil opretholde de indtægter, som den pågældende råder over, i et år fra indgivelsen af ansøgningen, kan jeg ikke se, hvordan det skulle bringe formålet med direktiv 2003/86 eller dets effektive virkning i fare, at der tages hensyn til udviklingen i referencepersonens indtægter i de forudgående seks måneder. Hvis den pågældende periode var længere, f.eks. på et år, ville det ikke nødvendigvis være mere gunstigt for

26 — Dom Parlamentet mod Rådet (C-540/03, EU:C:2006:429, præmis 60) (min fremhævelse). Jf. desuden domme Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, præmis 41), O m.fl. (C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 70) og K og A (C-153/14, EU:C:2015:453, præmis 46). Jf. endelig *EU Immigration and Asylum Law. Commentary on EU Regulations and Directives*, K. Hailbronner (red.), Hart, Nomos, 2010, s. 171 og 172.

27 — Domme Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, præmis 44) og O m.fl. (C-356/11 og C-357/11, EU:C:2012:776, præmis 77).

28 — Jf., vedrørende artikel 7, stk. 2, i direktiv 2003/86 dom K og A (C-153/14, EU:C:2015:453, præmis 51). Jf. desuden, vedrørende direktiv 2003/109, dom Kommissionen mod Nederlandene (C-508/10, EU:C:2012:243, præmis 75).

29 — Dom Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, præmis 48). Jf., vedrørende artikel 7, stk. 2, i direktiv 2003/86, dom K og A (C-153/14, EU:C:2015:453, præmis 58-60).

30 — Jf. fodnote 24 i dette forslag til afgørelse.

referencepersonen og dennes familie. Det ville det være, hvis den pågældende f.eks. har arbejdet i syv måneder og derefter har mistet sit arbejde og fået nyt arbejde fire måneder senere [31]. Det ville ikke være mere gunstigt, hvis den pågældende i det forløbne år kun havde arbejdet i de sidste fem måneder forud for indgivelsen af ansøgningen [32].

44. I den foreliggende sag indgav Mimoun Khachab en ansøgning om familiesammenføring den 20. februar 2012. Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at han i de seks forudgående måneder kun har arbejdet i 63 dage (for virksomheden Construcciones y distribuciones constru-label SL) [33]. Hvis dette rent faktisk er hans situation, mener jeg ikke, at det kan forventes, at han vil råde over indtægter, der er tilstrækkelige til, at han kan forsørge sin ægtefælle efter dennes indrejse i Spanien. Jeg bemærker dog, at Mimoun Khachab åbenbart har en tilladelse til længerevarende ophold, og at han hævder at have indbetalt til den sociale sikringsordning i Spanien i mere end fem år, hvilket tyder på, at han har regelmæssige indtægter, eller i det mindste havde det, da han fik denne tilladelse. Jeg bemærker desuden, at han fik arbejde igen den 26. november 2012, selv om de nationale processuelle regler åbenbart ikke tillader den forelæggende ret at tage hensyn til denne omstændighed.

45. Det tilkommer derfor den forelæggende ret, på baggrund af disse oplysninger, under overholdelse af proportionalitetsprincippet og ved hjælp af en undersøgelse af Mimoun Khachabs personlige situation, jf. artikel 17 i direktiv 2003/86, at undersøge, om det er sandsynligt, at han råder over indtægter, der er tilstrækkelige til, at han kan forsørge sin ægtefælle, og, i bekræftende fald, vil opretholde disse indtægter efter en tilladelse til familiesammenføring.

IV – Forslag til afgørelse

46. På baggrund af ovenstående betragtninger i det hele foreslår jeg Domstolen, at den besvarer det af Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (øverste regionale domstol i Baskerlandet) forelagte spørgsmål på følgende måde:

»1) Artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 2003/86/EF af 22. september 2003 om ret til familiesammenføring, sammenholdt med dette direktivs artikel 16, stk. 1, litra a), og artikel 3, stk. 1, er ikke til hinder for, at medlemsstaterne giver deres kompetente myndigheder mulighed for at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter, hvor der ikke kun tages hensyn til de indtægter, som referencepersonen råder over ved indgivelsen af ansøgningen om familiesammenføring, men ligeledes de indtægter, som vedkommende vil råde over efter indgivelsen af denne ansøgning.

2) Den pågældende medlemsstats kompetente myndigheders mulighed for at foretage en fremadrettet vurdering af referencepersonens indtægter må ikke bringe formålet med direktiv 2003/86, nemlig at fremme familiesammenføring, i fare og skal udøves under iagttagelse af proportionalitetsprincippet og artikel 17 i direktiv 2003/86, navnlig hvad angår varigheden af den periode, hvori referencepersonen skal opretholde de indtægter, som den pågældende råder over.«

31 — Hvis referenceperioden er et år inden indgivelse af ansøgningen, har referencepersonen arbejdet otte måneder ud af 12. Hvis perioden derimod er seks måneder inden indgivelsen af ansøgningen, har han arbejdet to måneder ud af seks.

32 — Hvis referenceperioden er et år inden indgivelse af ansøgningen, har referencepersonen arbejdet fem måneder ud af 12. Hvis perioden derimod er seks måneder inden indgivelsen af ansøgningen, har han arbejdet fem måneder ud af seks.

33 — Jf. punkt 18 i dette forslag til afgørelse.